

**Сальнікова Мирослава
Анатоліївна**
Курсант навчальної групи
ДР-742
факультету підготовки
фахівців для органів досудового
розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Березняк Василь Сергійович
старший викладач кафедри
кримінального права та
кримінології
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
к.ю.н., с.н.с.

ЗЛОЧИННІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ. ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАПОБІГАННЯ

Проблематика вчинення злочинів серед неповнолітніх є досить актуальною на сьогоднішній день. Її особливістю є те, що за ступенем жорстокості злочини, вчинені неповнолітніми, не поступають злочинам дорослих злочинців. У моєму розумінні, злочинність неповнолітніх – один із видів злочинів, суб'єктами якої є неповнолітня дитина. Причини та умови скоєння злочинів неповнолітніми загалом такі самі, які й зумовлюють злочинність дорослих. За соціальними причинами вона подібна до злочинності дорослих, але механізм дещо своєрідний. Оскільки підліток знаходиться у процесі розвитку, його особистість, характер та розум тільки формується. Особистість ще не до кінця розуміє, що є «мораль»? А протиправна поведінка неповнолітніх характеризується неповнотою усвідомлення скоюваних суспільно небезпечних дій, їх мотивів і цілей.

До скоєння правопорушень підштовхує низка досить поширених причин, характерних для більшості неповнолітніх злочинців. До першої, та, на мою думку, найголовнішої причини можна віднести негативний вплив у родині. Сім'я відіграє важливу роль у формуванні особистості неповнолітнього. Сварки, пияцтво одного із членів сім'ї, неблагополуччя, байдужість до виховання дитини: все важко відображається на психіці підлітка. Як наслідок, з'являється усвідомлення непотрібності та необхідності самостійного «виживання». Варто зазначити, що майже у кожного 2 підлітка, який пов'язаний із порушенням закону, було «важке» дитинство. Другою, та не менш важливою, причиною є недостатнє шкільне

виховання. Освітній та виховний рівень, на жаль, досить низький в Україні. Викладачам бракує належних знань, досвіду та кваліфікації, аби надати учням якісну освіту. Як наслідок – втрата інтересу до школи та зацікавленість у «суворому» та «антиосвітньому» позашкільному житті. Наступною причиною можна вважати недостатню організацію дозвілля. Незважаючи на досить великий асортимент розваг для жителів міст, підліткам не вистачає корисних, цікавих організацій, інтелектуальних та спортивних клубів, творчих та наукових гуртків тощо. Саме такі фактори унеможлиблювали будь-які потяги неповнолітніх до порушення закону, а, навпаки, сприяли їх розумовому й інтелектуальному розвитку. Всі вище вказані причини призводять до того, що неповнолітні правопорушники починають шукати собі однодумців, які в результаті поповнюють лави «порушників закону». Усвідомлення своєї безкарності, сприяє їх по дальшій криміналізації. Оскільки статистика вчення злочинів неповнолітніх нічим не поступається дорослій, необхідно вживати заходи запобігання.

Запобігти цьому можна використовуючи методи переконання, примусу, надання допомоги у вирішенні складних життєвих проблем.

Головним завданням у сфері поліпшення матеріального становища неповнолітніх є забезпечення їх зайнятості [1]. Неповнолітні, як найменш кваліфікована, найменш професійно підготовлена частина робочої сили, є однією з найбільш соціально-вразливих груп на ринку праці, особливо в умовах економічної кризи. Тому необхідно надавати їм допомогу у пошуках можливої роботи, яка б належним чином оплачувалась, і не піштовхувала до пошуків нелегального заробітку.

Як вище зазначалося, однією з головних чинників злочинності неповнолітніх є незадовільна організація вільного часу. Тому відповідні державні органи, дитячі та молодіжні організації мусять займатися збільшенням та підвищенням ефективності реалізації виробленої політики. Але слід зазначити, що через відсутність державного фінансування, низьку заробітну плату, міністерство культури неспроможне створити сприятливі та сучасні умови для забезпечення доквілля, яке б відповідало вимогам часу і могло привернути до себе увагу неповнолітніх.

Ще одним заходом запобігання повинна бути соціальна профілактика неповнолітніх. Під поняттям соціальної профілактики у сімейному, дитячому та молодіжному середовищі можна вважати сукупність різних способів та засобів та заходів, спрямованих на запобігання сімейному неблагополуччю, соціальному сирітству, жорстокому поводженню з дітьми та насильству в сім'ї, а також найгіршим формам дитячої праці. Необхідно забезпечувати догляд за дітьми та молоддю, які проявили схильність до аморальної та асоціальної поведінки, надавати їм психологічну допомогу. Проводити інформаційну, просвітницьку, пропагандистську роботи в сім'ях, серед дітей та молоді за місцем проживання, навчання або роботи. Сприяти спрямуванню на формування в особистості стандартів позитивної поведінки, здорового способу життя, активного проведення вільного часу [2].

Соціальне обслуговування родин та дітей на сьогоднішній день - складова нового напрямку соціальної політики. Суть цього обслуговування - адресна допомога на індивідуальному рівні у розв'язанні життєвих проблем, з якими стикнулися родини. Починаючи з виплати грошової допомоги до надання психологічної, юридичної, та навіть соціально-побутової [3].

Особливе значення має виховання правової свідомості неповнолітніх, підвищення правової культури. Оскільки в навчальних закладах цьому навчають поверхнево, діти невзможі раціонально усвідомлювати свою правову відповідальність. Для цього треба активізувати правову пропаганду серед учнівської молоді, створити умови для роботи спеціальних правових гуртків, семінарів, курсів, правових ігор, проводити учнівські та студентські конференції з цієї тематики. А профорієнтація юридичних навчальних закладів буде не лише корисною, але й допоможе у виборі правильної професії. Не повинні стояти осторонь і засоби масової інформації.

Можна дійти висновку, що дана тема є досить проблемною, та потребує негайного вирішення. Реалізація вище запропонованих заходів запобігання підлітковій злочинності, беззаперечно, призведе не тільки до зменшення рівня дитячої злочинності, а й підвищить їх правовий рівень знать та обізнаності перед законом.

Бібліографічні посилання:

1. Профілактика злочинів: Підручник / О.М. Джужа, В.В. Василевич, О.Ф. Гіда та ін.; За заг.ред. докт. юрид. наук, проф. О.М. Джужи. К.: Атіка, 2011. 720. с. URL: https://pidruchniki.com/1800010249632/pravo/zahodi_profilaktiki_zlochiviv_vchinyayutsya_ne_povnolitnimi.

2. Закон України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю» ст.9 URL: <http://fam-center.at.ua/load/27-1-0-45>.

3. Правове регулювання соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю.URL: <https://studfiles.net/preview/6696564/>.
